

Василь РЯБИЙ

МІФ МЕТАФОРИЧНОЇ ЛУНИ

Усім усе набридло.
Цей тернистий шлях.
Ярмо. Торги. Нестерпна ноша.
Доля. Гроші. Злидні. Кулі.
Що там було?
Добро чи зло?
Мигтіння Кафи?
Дьоготь чи повидло?
З маком дулі?..
Було, було. О, що було!
А що вже є, то є,
і шляк його б не трафив.

Було і є. Таке життя.
Людське й собаче.
Рівне і криве. Всіляке.
Хтось світло темряви
би свічкою протяв.
А хтось би не помер
і після дощика в четвер
діждавсь би на вербі
на посвист рака.

Вже всі про все
здогадуються враз.
Немає тайни.
Відомо, де закинуті
хитрющі сіті.
І хоч-не-хоч
тече крізь нерви час.
Та всі вдають,
коли плюють,
що слина – дощ,

і вже нічого
не обходить в світі.
Перед Страшним Судом
нешасні всі
і навіть шахраї
в полоні рабства марноти
шалених буднів.
Щось сталося: змістилися світи,
думок рої
ніяк не виженуть біди –
із мозку-вулика
лінивих трутнів.

Усім усе осточоргло так,
що як було собі у цій добі,
то й не собі усе ж триває.
Лишень простак-верблюд
крізь вушко голки люд
везе в пустелю на горбі.
Тягар не набридає.

Миследуша

Сонети

Душею думка землевісь тримає
і небом наливається трава,
і хвилями мандрівників гойдає,
поки дорогу шлях не обірвав.

І це єдине вже – миследуша
на самому вершечку трепетання,
і хто б її прозріннями втішав,
якби не вечір, полудень, світання.

Ім'я **Василя РЯБОГО** помітне в літературі. Він автор багатьох книжок поезій. Це «Грань», яка вийшла у видавництві «Молодь» 1990 року, «Ворожіння на цвяхах» (лірика, 1992), «Вага агаВ» (сонети, верлібри, хоку, паліндрони, 1999), «Двері луни» (поезії, графічні авторські композиції, 2002), «Варга траВ» (вісім збірок, 2004), «ЖалололаЖ» (сонети, 2006), «Віно коконіВ» (десять збірок, 2008), «Жар і міраЖ» (інтимна лірика, 2009), «Чубата воцина» (римованки для дітей, 2009), «СологолоС. Сто вінків сонетів» (2012).

Окремі поезії Василя Рябого перекладені російською, румунською, італійською, французькою та англійською мовами. Йому належить новація – малий вінок сонетів. Книжку «ЖалололаЖ» було номіновано 2008 року на Шевченківську премію. Він лауреат літературних премій «Благовіст», «Карпатська корона» (Україна–Румунія), імені В.Стефаніка, член спілок журналістів і письменників, член редколегії львівського журналу «Дзвін».

Ось як сприймає творчість Василя Рябого поетеса, лауреат Національної премії України імені Т.Шевченка Ірина Жиленко: «Все у цій поезії своє, особистісне, свій стиль, свій голос, своя система цінностей і поетичних прийомів. Я завжди твердила, що справжність поета визначається своєрідністю голосу... Справжня поезія не надається на жанрові класифікації. Хто він, Василь Рябий? Лірик чи громадянин? Естет чи народник? Модерніст чи традиціоналіст? Жодне з цих визначень не визначає його, бо він сам обіймає собою їх усі. Бо він – поет».

Олег ПИЛИП'ЮК,

літературознавець, професор Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаніка.

Можливості з'являються й зникають.
І над безоднею луна гримить,
неначе нескінченної гри мить.

А в просторі не меншає бажань:
«Прости гріхи, я каюсь, каюсь, каюсь».
І поспішань гріховних надто жаль.

* * *

І хтось хотів би походити раєм,
де співи птахів чує тиша тиш.
Від благодаті світла завмирає
написаний в повітрі білий вірш

інкогніто чи, може, напоказ,
така його природа таємнича
в залежності від місяцевих фаз
або іще від чогось, що містичне.

Прихильність та й щасливця обирає,
а долевибір покладе печать
на таїну мінливу світокраю.

І виростає зовсім інший час
із гранями, які плекав алмаз
чи самоцвіт – блищить – не угадаєш.

* * *

Із пагона нового сподівання
глуха безвихідь і знаходить хід.
І темний безум світлого минання
незримо-зримий залишає слід

на хліб, на радість, на любов зітхань,
на сховане в очах велике сонце
і молитовні вибухи прохань
у цій життєвій грай-головолмці.

І невідомі гармонійні грані
ще не розпізнані, мов біла ніч,
не вивітрилась із бездонних віч,

горизонтальні або вертикальні,
напевно, ждуть на камінь спотикання –
перетворитися в безцінну річ.

* * *

А марноти марнотне повсякдення
ні потрясінь до сліз, ні дивини,
хоча не спить ніколи менестрельний
у тілі скрипки затишок луни.

У стані зазіхань на мить натхнення
насильні хвилі часоруйнувань.
І виживання мислі в грі смертельній –
прилаштування до пристосувань.

Не боячись можливого гріха,
хміль душу про буття розколихав,
бо як там ясні зорі й тихі води.

І, мабуть, треба вводити у блуд,
щоб на шляху відчути тут як тут
до істини тернові перешкоди.

* * *

Душею думка землевісь тримає
і це єдине вже – миследуша.
Можливості з'являються й зникають,
а в просторі не меншає бажань.

І хтось хотів би походити раєм
інкогніто чи, може, напоказ.
Прихильність та й щасливця обирає.
І виростає зовсім інший час

із пагона нового сподівання
на хліб, на радість, на любов зітхань
і невідомі гармонійні грані.

А марноти марнотне повсякдення
у стані зазіхань на мить натхнення,
не боячись можливого гріха.

(Танка)

Сонце іде на торговицю,
вертається місяцем з ярмарку.
А мальви з чорнобривцями
колищать віконце дитинства,
в якому давно немає мене.

(Октава)

Мандрують куди хочуть дикі трави,
кудись ведуть їх очі навесні.
І через океани переправи
долають, наче голос у луні,
пробудженого дзеркала октави.
Аж головою дзвонить тонконіг,
що міг добратись до Єрусалима,
хоч сніг пускав рослинам в очі диму.

(Ренку)

Клен розчахнувся золотий
від снігу срібного.
А серце біле в дерева!

Та й плач, плач.
Сльоза polegшення дає.

Ніхто тебе не бачив,
хіба що місяцевий човен,
який проплив кризь очі.

Та й плач, плач.
Сльоза полегшення дає.

Ніхто тебе не бачив,
хіба що місяцевий човен,
який проплив крізь очі.

Краса, що зцілює,
враз перетворюється в лихо.

А цвів же як
прозорим духом мак.
І тільки червоніли губи.

Краса, що зцілює,
враз перетворюється в лихо.

А цвів же як
прозорим духом мак.
І тільки червоніли губи.

Ніде не дінешся: навкіл
хмільні цілунки зради.

(Газель)

Може, то хвилі такі золоті навкруги.
Скинуло плаття латаття і йде по воді.

Пам'ять небесної хати – дні осяйні –
перебігає відбитками – йде по воді.

Плесо з провітками грає сном голубим
і за лататтям відлуння йде по воді.

Плаття не треба для неба, зайве воно,
бо келих квітки світає – йде по воді.

(Хоку)

Хата цвіте.
Очі мої загубилися
у рясоквітті.

* * *

Мов лід, її руки дитячі в обіймах студені,
я ніжністю дихав на них, але й так не зігрів.
Ця жінка закохана більше у вірші, ніж в мене.
Мороз, а вона зігрівається в полум'ї слів.
Я думав: пробуджу, розважу, вдихну в неї душу,
сміявся і плакав, мовчав, говорив, говорив.
А вірш до сльози її дивну, захмарну зворушив
і голос мій тихий в терпкому цілунку згорів.
Неторкнуте й тінню моєю розстелене ложе
і білістю дихає чисте жіноче єство.
Я тільки іскринка в очах неземних, заворожних,
якою забавилось миле оце божество.

Елегія для пахучої бджоли

спіймав і випустив
з вулика долонь
на квітучу гілку аличі
квітневу бджолу –
мовби поцілувався з весною

з вулика долонь
на квітучу гілку аличі
квітневу бджолу –
мовби поцілувався з весною
аж серце зайшлося

на квітучу гілку аличі
квітневу бджолу –
мовби поцілувався з весною
відірвався доторком нектару
і полетів забринів

квітневу бджолу –
мовби поцілувався з весною –
солодко пожартував
щоб її тихий спів
квітень пригубив

мовби поцілувався з весною
ненароком нехотячи –
хмеліє в повітрі
дух молодого меду
що розворушила в цвіті бджола

* * *

На стежці квітняного літа
із першопогляду любов.
Я міг тебе і не помітити,
якби в ту хвилину сніг пішов.

І ти б не відала про мене,
ніколи б не знайшлися ми.
Якби не ангельська, натхненна,
мов блискавка, єдина мить.

І хоч-не-хоч, а душі в змові.
Ідем за ними назирці.
Невипадкова випадковість –
зозулька на твоїй руці.

І я це сонечко розквітле
стрічаю, мов любові знак,
на непомітній стежці світу,
як забажала таїна.

* * *

Півоній білих перший сніг
нам перейшов, мов тінь, дорогу.
І ти відкрилася мені
як таємниця квітобога.

Світилася твоя хода
в пелюстках непорочних, чистих.
Вдихав розприсканий нектар,
не міг на тебе надивитись.

І сніг не сніг духолетів
і переходив межі зору,
коли не видно вже слідів
від квітограю – змило море

земної згуби, і душа
хотіла би ошаленіти
в півонії, де білий жар
білший, ніж вогонь розквітлий.

Розпалений магніт спокус,
чи треба ще від нього ліку,
як я захоплено дивлюсь
на тебе й сніжнобілу квітку.

* * *

Під трав'яною прагорою літа
ми залишили потаємний слід.
Там річка пахне осокою й вітром,
і розцвітає медоносний глід.

Наснажено, до дна, багатолунно
й багатотихо – бог часоваги –
горить, немов суніця, поцілунок
і вибухає блискавка жаги.

Ми там завжди і мешканці, і гості,
як дві фіалки на початку дня.
І я шукаю мить краси наосліп,
коли рясні метелики бринять.

* * *

Як сонце вип'є білі роси,
заусміхається здаля,
ми вийдемо у поле босі,
бо кличе нас м'яка земля.

Земля пахуча, аж п'янка,
погляне нам відверто в очі.
І грудка радісна крихка
смагляві руки залоскоче.

Легесенько тебе й мене
серпневий вечір позолотить,
притишить наші голоси.

Під спів зеленої коси
стечуть, як марево, турботи.
Землею тепла ніч вийне.

(Білий тріолет)

І розглядаю акварелі
крізь окуляри крапель неба,
де квітнуть блискавок дерева.
І розглядаю акварелі.
А водяні вівця і кінь
за обрій тягнуть грім рожевий.
І розглядаю акварелі
крізь окуляри крапель неба.

* * *

Розумів тебе,
як човен прутку течію,
пам'ятав тебе –
ніби ти поруч стоїш.
А все ж щось
таки не міг прочитати в тобі
і тому попросив:
говори українською мовою.

Говори, не соромся
вперше мовлених слів,
говори мені тихо,
тихенько, кохана.
Я собі пригадаю
зарінок, дорогу, місток,
посизілі у затінку
верби, калину і маму.

Говори, – ніби гладить
долоня чоло.
Наче ластівка падає
з неба вкраїнно вечірнього.
Радію біля твоїх
ледь розтулених вуст
і ще більше у тебе захожуюсь.

Слух росте мій,
до тебе напружено звернений,
в карім погляді
ніжно вишукую рідного...
Ти сказала, що так
буде навіть зручніше,
що відчула,
як тоне у морі розлука.

Ти сказала це все
одним подихом.
І так дивно мені –
українською мовою.